

Мікола
Адам

Прывітанне,
Даша!

Мікола Адам

Прывітаннае, Даша!

Раман

Усе правы абаронены. Ніякая частка гэтага выдання не падлягае адлюстраванню, капіяванню, захаванню ў базах дадзеных альбо пошукавых сістэмах, распаўсюджванню любымі магчымымі сродкамі і спосабамі без папярэдняга пісьмовага дазволу праваўладальніка.

Адам, М.

Прывітаннае, Даша! : раман / Мікола Адам. — Мінск : ПП А.М. Янушкевіч, 2016. — (Серыя «Электронная кнігарня»). — Электрон. тэкст. дан. (колькасць 1,18 Мб). — Лічбавае электрон. выд. — Загал. з тытул. экрану.

Гэта гісторыя пра сённяшніх дзесяцікласнікаў з маленькага правінцыйнага горада, у якім ніколі нічога не адбывалася да падзей, узгаданых у кнізе, у якім кансерватыўны і мяшчанскі ўклад побыту лічыўся нормай, і які прымаўся за ўзор спакою, пакуль галоўная геранія Даша Белая не паглядзела серыял «Школа» і не адзначыла для сябе, што ўсе у іх горадзе тупеюць і з гэтым трэба неяк змагацца. Яна перафарбавалася ў «эма», абвясціўшы гораду свой асабісты «бунт без прычыны», займела сяброўку Таню Паўлоўскую са свайго ж класу (нават дзіўна, што раней яны не сябравалі) і закахалася у рэжысёра мясцовага Дома культуры Мікалая Міхайлавіча, старэйшага за яе на дванаццаць гадоў, які, з-за шэрагу абставінаў, як Чорны Плашч з мультфільмаў, заўсёды прыходзіў ёй на дапамогу.

© Мікола Адам, 2016

© Афармленне. ПП Янушкевіч А.М., 2016

© Распаўсюджванне. ТАА «Электронная кнігарня», 2016

*В этом городе нет рок-н-ролла!
Рок-н-ролла здесь нет!..
«Звери»*

*Перемен требуют наши сердца!
Перемен требуют наши глаза!..
«Кино»*

СЕЗОН ПЕРШЫ

ЧАСТКА ПЕРШАЯ

ДЗЕЯ ПЕРШАЯ

ЭПІЗОД 1

За вокнамі плакала восень. Стукалася дажджом у шкло, каб пусцілі, пашкадавалі. Разбівалася кроплямі ў роспачы праз абыякавасць.

Нічога не змянілася за лета. Істотна нічога. Хлопцы, якімі былі прыдуркамі, такімі і засталіся, толькі смялейшымі сталі, нахабнейшымі. Асабліва Кастальцаў з Хвалеем, якіх апошнім часам паўсюль бачылі ўдваіх. І адкуль такое сяброўства? Хіба што на адной вуліцы жылі, Індустрыяльнай?.. Мама першага — уладальніца мясцовага салона прыгажосці, а бацька — дырэктар мясакамбіната, і ў яго раман з геяграфічкай Наталляй Франсаўнай, пра гэта ўсе ведаюць, але не паказваюць, што ведаюць. Бацька ж Хвалея галоўны выпівоха. Хвалея, да таго ж, выцягнуўся. Ростам быў ніжэй за ўсіх, нават ніжэй за яе, Дашу Белую, вучаніцу 10-га «А», сімпатычную дзяўчынку, захопленую Кафкам. Яна не вельмі любіла кіно, больш кніжкі чытала. «Уладара пярсцёнкаў», «Гары Потара», Кафку, асабліва «Амерыку» Кафкі. Гуляць — не гуляла. Сумна і аднастайна было ў іх мястэчку і пайсці няма куды. Ніякіх выбітнасцяў. З задавальненнем згаджалася ўдзельнічаць у школьнай самадзейнасці, але тое адбывалася тры разы на год: на Новы год, на Восьмае сакавіка і на Дваццаць трэцяе лютага. Ды мерапрыемствы праходзілі амаль заўсёды аднолькава па падобных адзін на аднаго сцэнарах. Нудоцішча, адным словам.

Гледзячы на Кастальцава з Хвалеєм, Дашы таксама захацелася з кім-небудзь пасябраваць, але з кім? Усе яе адносіны з аднакласнікамі абмяжоўваліся дзяжурнымі прывітаннем ды пакуль. Ні пра якое сяброўства яна раней не задумвалася. Хлопцы сябрвалі адзін з адным, але не ўсе. Колю Пінокія, празванага так за доўгі нос, наогул зачмырылі, за чалавека не лічылі, таму што ён не мог пастаяць за сябе і плакаў, як дзяўчынка, ад уласнага бяссілля, баючыся адказаць агрэсіяй на агрэсію. Ён нядрэнны чалавек, але баязлівы, старанны ў вучобе і ўсё такое, аднак школа для яго, напэўна, пекла. Ён нават ходзіць неяк бокам і бліжэй да сценкі, каб не атрымаць штурхалю пад зад, мяркуючы па ўсім, таму што пакрыўдзіць яго, гэта значыць слабога, лічылася святым абавязкам кожнага паважаючага сябе «пэцана». А ніводны паважаючы сябе «пэцан», так хлопцы адзін аднаго звалі, не дазволіць сябе проста так зняважаць. Шкада Пінокія.

Марыя Пятроўна, настаўніца рускай літаратуры, сядзела за настаўніцкім сталом, узвышаючыся над класам, чытала штосьці гламурнае ў глянцавым часопісе, павольна і з задавальненнем паглынаючы шакалад, яна наогул была ласуном, чакаючы заканчэння ўроку. Яна заняла вучняў сачыненнем на тэму «Як я правёў(правяла) лета». Ніхто не гаманіў і не шумеў у класе, нават дзіўна, усе рушліва ўткнуліся ў раздазеныя аркушыкі і складалі ўласныя вакацыі. Даша нічога не складала. Яна напісала, што ні на якія курорты не ездзіла, ні з якімі хлопчыкамі не знаёмілася, нікому не прызнавалася ў вялікім і чыстым каханні. Напісала пра сваю сястру, пра яе жыццё ў інтэрнаце, пра яе сябровак, якія прайшлі «Крым і Рым», як яны казалі; пра тое, як паспрабавала віно, але яно ёй не спадабалася, кіслае нейкае. Гарэлка лепш. Яе хоць п'еш залпам, а потым закусваеш, а потым цяплю па ўсім целе і так добра раптам становіцца, фарбы з'яўляюцца ў шэрасі будняў. Пра татку,

які мог і ўдзень і ўначы тарашчыцца ў блакітны экран, лежучы на канапе. Яму было ўсё адно што глядзець, абы чалавечкі бегалі ці партрэцікі вяшчалі.

Блін, так хацелася з кімсьці параіцца, падзяліцца самым патаемным, ды проста пабалбатаць урэшце рэшт... Таня Паўлоўская, здаецца, нічога, як чалавек. На танцы ў Дом культуры ходзіць. Павінна адэкватна паставіцца, напэўна, калі Даша прапануе сваё сяброўства. Толькі сядзіць яна заблізка да настаўніцы. Не, нічым яна не выдзялялася такім, падхалімажам там ці яшчэ чым-небудзь падобным, і сябровак у класе, здаецца, у яе не было... Вырашана, трэба з стусавацца з Паўлоўскай. З ёю будзе не сумна.

ЭПІЗОД 2

— Тань! — паклікала Даша аднакласніцу, даганяючы яе пасля ўрокаў. — Таня! Паўлоўская!.. Пачакай!..

— Чаго табе? — азірнулася тая, спыніўшыся на паўдарозе ад выхаду з школы.

— Адыдзем? — прапанавала Даша, параўняўшыся з Паўлоўскай, каб не замінаць натоўпу вучняў пазбаўляцца ад цяжару школьных сцен.

— Навошта? — запытала Паўлоўская, аднак рушыла ўслед за Дашай да найбліжэйшага акна.

— Разумееш, — узяла Даша аднакласніцу за руку, — я тут падумала, карацей...

— Кастальцаў, зыр, — заўважыў дзяўчат Хвалеі, які накіроўваўся да выхаду ў кампаніі Кастальцава і яшчэ некалькіх «пэцанаў» з паралельнага класа, — Белая з Паўлоўскай, як «галубцы»...

— Лесбі, — паправіў яго Кастальцаў, узіраючыся ў аднакласніц, якія хутка схавалі свае рукі за спіны. — І хто з вас актыў, а хто пасіў?

— Адвалі, Кастальцаў! — прамовіла Таня з выклікам.

– А то чо? – бястрашна заявіў Хвалеі.

– Дратуй адсюль, прыдурак! – крыкнула ў адрас Хвалея Даша.

– Сама дура! – не разгубіўся Хвалеі.

Дашай авалодала раптам такая страшная непрыязнасць да гэтага прадстаўніка мужчынскага роду, што яна ледзь стрымлівала сябе. На падаконніку яна намацала падручнік, забыты кімсьці ці проста пакладзены тут, схпіла яго і шпурнула ў Хвалея. Хлопец, натуральна, увярнуўся, рэакцыяй валодаў, але быў некалькі збянтэжаны.

– Чуеш, – выціснуў ён, – Белая! Ты чо, шалёная?

– Гэта ў яе абвастрэнне восеньскае, – прыдумаў Кастальцаў і засмяўся ўласнай выдумцы. Уся кампанія засмялася таксама, патураючы лідару.

– Ха-ха-ха, Кастальцаў, як смешна, – парывавала Таня.

– Так, Кастальцаў! – Невядома адкуль з'явілася геяграфічка Наталля Франсаўна. – Што тут у вас адбываецца? Чаму дадому не ідзем? Ці жадаеце на дадатковыя заняткі застацца? Я ўладкую.

– Чаму адразу Кастальцаў? – роблена абурыўся Кастальцаў.

– Гэта Белая тут тэрмінатарам задзелалася, – прыйшоў на дапамогу сябру Хвалеі. – Пастаўце яе ў вугал, Наталля Франсаўна, а то яна падручнікамі шпурляецца.

– Так, – пацвердзіў Кастальцаў, – прычым чужымі, папрашу заўважыць.

– Усё! – спыніла спрэчкі Наталля Франсаўна. – Заканчваем балаган, і марш па хатах! Хвалеі, дзяўчынак прапускаем наперад!

– А чо я? Я нічо.

Даша падхапіла Паўлоўскую за руку, і дзяўчаты бегма пакінулі школу пад улюлюканне аднакласнікаў. Беглі да Плошчы. Яна разляглася ў некалькіх дзясятках метрах ад школьнага двара. На рынкавым пятаку перайшлі на крок.

Хлопцам, усім з той кампаніі, было ў іншы бок.

– Дэбілы, блін, – прамовіла Даша, супакойваючы часта татахкаючае сэрца.

– Спрытна ты зарадзіла па Хвалею кніжкай, – пахваліла яе Таня. – А чаго клікала?

– Ды мне няма каму... няма з кім падзяліцца, ці што, самым патаемным, – не ведала, як сказаць, каб незнарок не пакрыўдзіць, Даша.

– У сяброўкі, ці што, клічаш? – здагадалася Таня.

– Ну, увогуле, так, – прызналася Даша. – І ў госці запрашаю, проста зараз.

– Калі чо, я не па тых справах, – успомніла дзяўчына намёкі Хвалея.

– Ты чо! – абурылася Даша. – Я тым больш не па тых. Не хочаш, так і скажы, што не хочаш. Перажыву як-небудзь.

– Ды добра, не парся, – згадзілася Таня. – Ты, здаецца, нармальная. Пойдзем да цябе.

Дзяўчаты перайшлі дарогу, павярнулі направа, спусціліся ўніз тратуарам міма Рэстарана, крамы. За банкам павярнулі налева да пяціпавярховікаў. Прайшлі праз два двары і ўткнуліся ў пад'езд Дашынага дома. На трэцім паверсе Даша праткнула бакавыя дзверы ключом, адмакнула, прапускаючы аднакласніцу наперад. Яе пакой знаходзіўся адразу, як заходзіш, злева. Дакладней, пакой яе і старэйшай сястры, але паколькі сястра цяпер жыла ў Мінску, пакой належаў Дашы цалкам, хоць двухпавярховы ложкак ніхто не разбіраў. Ды і навошта? Два ложка побач займалі б больш месца, а так было даволі прасторна. Ля акна – стол з чырвонага дрэва з чатырма ёмістымі шуфлядкамі і глыбокай паліцай унізе, паміж шуфлядкамі і бакавой сценкай. На стале – комп, часопісы розныя, падручнікі, сшыткі, настольная лямпа. Офіснае крэсла і мяккае крэсла побач. Адно каля сцяны. Трумо і банкетка за дзвярамі, шафа насупраць ложкаў. На падлозе – мяккі варсісты дыван.

Сцены абвешаны плакатамі з выявамі Аўрыл Лавін, Сяргея Лазарава — улюбленага выканаўцы старэйшай сястры, Джарэда Лета, акцёра і вакаліста гурта «30 секунд да Марса», Джоні Дэпа, Эмі Лі.

— Клёва ў цябе, — агледзеўшыся, сказала Паўлоўская.

— А ў цябе не так? — не зразумела Даша.

— Не так, — паціснула плячыма Таня. — Я ж у бабулі жыву.

— А бацькі дзе?

— А бацькоў як карова злізала, — села ў крэсла Таня.

— Жэсьць, блін, — прамовіла Даша. — Выбач, калі чо, я не ведала.

— Забудзься, — адмахнула Таня. — Мы наогул адна пра адну нічога не ведаем.

— Так, — пагадзілася Даша. — Каву будзеш? — прапанавала.

— Давай, — пагадзілася сяброўка.

Даша ўключыла электрачайнік.

— Так што ў цябе здарылася? — нагадала Паўлоўская аб галоўным.

— Ёсьць адна тэма, — сказала Даша. — Карацей...

Закіпеў чайнік, і Даша не дагаварыла.

Прыгатаваўшы кавы, яна разліла яе па кубках, падала адзін госці. Са сваім кубкам села на ложак насупраць Паўлоўскай, якая стамілася чакаць, заінтрыгаваная словамі новаспечанай сяброўкі, і якая спытала:

— Што карацей?

— Я, карацей, буду эма, — на адным дыханні выпаліла Даша, сціскаючы аберуч кубак, быццам грэючы аб яго пальцы.

— Гоніш? — не паверыла Таня.

— Праўда, — пацвердзіла Даша, і гэтулькі ў яе поглядзе было рашучай упэўненасці, што Паўлоўская зразумела адразу пра не абы які намер аднакласніцы.

— Не зразумеюць, — сказала яна. — Хаця, стой, ты збіраешся ў школу заваліць у прыкідзе эма?

— Ну, так, — кіўнула Даша. — А чо такога? Сяструха кажа, у іх там паўмінска эма, і нармальна.

— То ў Мінску! — заўважыла Таня. — У нас цябе зачмыраць. Той жа Хвалеі першы пальцам стане паказваць, як на ўродку.

— Ну і фіг з ім, — сказала Даша. — Эма — гэта ж крута, а галоўнае, не сумна. А то заплеснелі ўжо ўсе тут. Я і ў чаце пазнаёмілася з эма-дзяўчынкамі. Яны такія цікавыя, прыкольнія.

— Так табе па прыколу прыспічыла эма задзелацца? — спытала Таня.

— Не, чаму. Мне вельмі блізкія матывы і лад жыцця эма.

— І схільнасць да суіцыду ты таксама маеш?

— Навошта? — не зразумела Даша.

— Добра, праехалі, — спыніла сама сябе Таня. — Твая справа. Што я цябе, адгаворваць буду? Шмоткі дзе будзеш браць?

— У пятніцу сястра прыязджае. Я з ёй аб усім дамовілася. Яна і пафарбуе мяне, і шмоткі прывязе, — адказала Даша. — А ў суботу я ў новым вобразе прыйду на дыскач.

— Ну-ну, рэвалюцыянерка.

— Чаму адразу рэвалюцыянерка?

— А то хто ж?

— Ну клёва ж будзе, — настойвала Даша. — А як яшчэ выказаць уласнае «я»? Паказаць, што я асоба? Ты воль прыз танцы свае самавыражаешся? Я буду праз эма-вобраз.

— Ды я ж не супраць, — усміхнулася Таня. — Проста цяжка табе давядзецца ў нашым балоце, хоць прыкольніа будзе паглядзець на рэакцыю, асабліва настаўнікаў. А продкі твае што скажуць?

— Я думаю, ім увогуле пофіг, што са мной і як я жыву, —

сказала Даша неяк сумна.

– Бывае, – уздыхнула Таня. – Такая ж фігня, як са мной. Толькі мае не хаваюць гэтага.

– Дык што, мы сяброўкі? – вырашыла нарэшце напрамую спытаць Даша аднакласніцу і пераканацца ў тым ці ў іншым варыянце адказаў.

– Сяброўкі, сяброўкі, – запэўніла Таня, якой таксама вельмі карцела з кім-небудзь сакрэтнічаць і каму-небудзь па-сапраўднаму даверыцца. Даша Белая – чым не варыянт? Да таго ж сама прапанавала сяброўства.

ЭПІЗОД 3

Восень зарадзіла дажджы не па-дзіцячы. Нібы кулямётнымі чэргамі, расстрэльвала бесперапыннымі ліўнямі ўсё жывое. Сцвярджала сябе, адкрыта заяўляючы, што прышоў яе час і нікому іншаму распараджацца на здабытай тэрыторыі не дазволіць. Аднак не ўсе страшыліся восеньскай макрэчы. Маладосці, верагодна, наогул невядома такое паняцце, як «страх». Маладосць безразважная і легкадумная, адчайна адважная і па-вар'яцку кахаючая, схільная да самаахвяравання і подзвігу, але не супраць атрымліваць падарункі і прызы, адначасова жорсткая і літасцівая, а яшчэ ўлюбёнка смерці і вайны. Нездарма Віктар Цой калісьці распавёў усяму свету, што «вайна – справа маладых, лекі супраць маршчын». Бясстрашная маладосць не баялася восені, яе падступных прастуд і ангін, таму што ў яе сэрцы жыла вясна, пакуль што. І спыніць музыку восень таксама была не ў сілах. Як матылькі на яркае святло, на гукі музыкі спяшаліся падростаючыя юнакі і дзяўчыны, будучыя мужчыны і жанчыны. Менавіта музыка пакуль злучала і аб'ядноўвала іх разам. Хай бессэнсоўная і дурная, не навязлівая і не пакідаючая ніякага следу пасля сябе, але такая неабходная ў гэтыя некалькі гадзін,

вылучаных кіраўніцтвам аддзела культуры пад дыскатэку, калі хлапчукі і дзяўчынкі, па сутнасці, маглі не прыкідвацца кімсьці, кім павінны быць у грамадстве, а заставацца самімі сабой. Менавіта музыка дарыла некалькі гадзін праўдзівасці, а не прытворства, якім забяспечвала па поўнай жыццё. Абсалютна розныя, і ў сацыяльным становішчы, і ў разумовым развіцці, маладыя людзі, як цвярозыя, так і на падпітку, не праходзілі міма, а абавязкова заходзілі ў танцзалы. Іх намеры былі розныя. Хтосьці хацеў танчыць, хтосьці адпачыць, хтосьці пазнаёміцца, хтосьці сустрэцца з сябрамі, пакурыць, пабалбатаць, хтосьці выпендрыцца і пабіцца, хтосьці цалавацца не тоячыся... Ні восень, ні яе зараджаныя, як кулямёты, дажджы, не маглі перашкодзіць моладзі заставацца моладдзю. Таму яшчэ з шасці вечара ў суботу дыджэй Крол, вучань адзінаццатага класа з Першай школы, сын дырэктрысы мясцовага Дома культуры, афіцыйна аформлены мамай, як працаўнік ДК, па дамове падраду на паўстаўкі, завёў сваю «шарманку» так, што раздзіраліся калонкі «Аліса», і гук, які вырываўся з дынамікаў, як джын з бутэлькі, расцякаўся па ўсёй Плошчы і ахінаў сабой, забіваючы шум дажджу.

Паволі народ збіраўся. Прыходзілі па адным, па двое, па трое, потым цэлымі кампаніямі заходзілі, але выходзілі на ганак, чакаючы асноўны прыток, які падцягваўся ў гадзін дзевяць вечара, калі цямнела. А цемра, як вядома, сяброўка моладзі. Але гэта не азначала, што ніхто не танчыў у фэе Дома культуры, аздобленага пад танцпляцоўку. Жадаючыя былі, асабліва дзяўчынкі. Ім неабавязкова была прысутнасць хлопчыкаў пад хуткія рытмы, яны нядрэнна спраўляліся і без іх. Вось пад павольныя кампазіцыі без хлопчыкаў не абысціся, пажадана.

Даша прыехала на дыскатэку ў машыне маладога чалавека яе сястры, які па-любому, абавязаны быў знаходзіцца побач і сачыць за парадкам, паколькі служыў у

міліцыі і якраз прыйшла яго чарга дзяжурыць. Апроч міліцыі за парадкам, як правіла, назіралі вартаўнік Дома культуры, хтосьці з супрацоўнікаў і хто-небудзь з настаўнікаў. Гэту неабходнасць увяла мясцовая ўлада пасля таго, як летась на падобным мерапрыемстве забілі да смерці аднаго хлопца.

Дашу рыхтавалі да дыскатэкі, як Наташу Растову да першага балю. Сястра прывезла неабходныя шмоткі, некалькі дыскаў з музыкай, якую меркавана слухаюць эма, лішні раз спытала, ці канчатковае рашэнне Дашы змяніцца ў эма, і прыступіла да пераўвасаблення. У першую чаргу пафарбавала валасы Дашы ў чорны колер і выстрыгла ламаны чубок, чорным жа лакам пакрыла пазногці сястрычкі, потым адну пасму валасоў зрабіла ружовай, вочы і павекі багата апрацавала чорнай тушшу і «карандошом», каб склалася зманлівае ўражанне, што туш размазана з-за слёз, вусны апрацавала бясколернай памадай. На ружовую ў абліпку футболку з доўгім рукавом, прапанаваную Дашы сястрой, апранулі чорную маечку з чэрапам на грудзях, паласатыя чорна-ружовыя легінсы нацягнулі на ногі. Абулася Даша ў мацерчатыя ружовыя красоўкі. Пікам і шыкам такой прыгажосці з'яўлялася сапраўдная балетная пачка з ружовага газу. Дзе адшукала ўсе гэтыя рэчы, сястра не прызналася. Верагодна, думала, што ў Дашы чарговая блазnota. Сходзіць на дыскатэку, як на карнавал, і супакоіцца. Ну не магла ж сапраўды, напраўду, сястрычка так здурнець на эма! Гэта ж не Мінск! Не зразумеюць кансерватыўныя жыхары правінцыйнага, а таму спакойнага бытаўкладу, рэвалюцыйнага, можна сказаць, учынку звычайнай дзяўчынкі. Ды і на спад ужо ідзе ў вялікіх гарадах навамодны павеў. Так, старэйшая сястра не сумнявалася ў тым, што Даша проста дзівачыць і жадае спадабацца якому-небудзь хлопчыку, а якому, не кажа, таму што ў яе ўзросце заўсёды нейкія таямніцы, па сабе ведае. Як бы там ні было,

Цімур, хлопец старэйшай Дашынай сястры, прадстаўнік так званай улады, высока ацаніў новы вобраз малодшанькай. Яму спадабалася, але ён палічыў сваім абавязкам заўважыць, што да Хэлоўіна яшчэ далёка. Месяцам памыліліся. Тлумачыць яму нічога не сталі, казалі, што Даша праз спрэчку так прыбралася.

Высадзіўшы малодшанькую ля ўвахода ў ДК, Цімур ад'ехаў за будынак, каб нацешыцца адзінотай са старэйшанькай.

Тыя, хто знаходзіліся на вуліцы, на ганку Дома культуры, на нейкі час аслупянелі, убачыўшы Дашу. Яны нават не адразу зразумелі, што перад імі менавіта Даша Белая, а не хтосьці іншы.

У Кастальцава і цыгарэта вывалілася з рота, так здзівіла хлопца з'яўленне Дашы, дакладней, сама Даша, яе вонкавы выгляд.

— Прывітанне, Кастальцаў! — праходзячы міма яго, сказала Даша.

— Прывітанне, — праводзячы поглядам дзяўчыну, праямліў той.

Адзін Хвалеі не разгубіўся і не напружваў мозг.

— Зыр, Белая счарнела! — паказваючы пальцам на Дашу, выгукнуў ён. — Часам яны вяртаюцца! — кінуў ёй наўздагон.

— Пайшоў у жопу, Хвалеі! — азвалася Даша і паказала яму сярэдні палец.

— Чо сказала, аўца?! — кінуўся ўслед за Дашай Хвалеі, але тая ўжо схавалася за дзвярамі Дома культуры.

— Чо гэта было? — лыпаючы вачыма, быццам пазбаўляючыся ад насланьня, спытаў Кастальцаў у Хвалея.

— Белая выйшла з пекла, — прабубніў Хвалеі.

— Яна чо, дура?

— Відавочна, не разумная.

— Чуеш, а ёй так лепш, — раптам выказаўся Кастальцаў,

прыкурваючы цыгарэту, прапанаваную Хвалеем. Той, не разумеючы, утаропіўся ў сябра. — Зараз яна стала сабой, баран, — засмяяўся Кастальцаў.

— Мутантам, ці што? — выказаў здагадку Хвалей.

— Сам ты мутант, — смяяўся Кастальцаў. — Фантазію ўрубі...

— А-а-а, — па тыпу зразумеў Хвалей, што меў на ўвазе Кастальцаў, і засмяяўся таксама, не разумеючы прычыны смеху.

А Даша прывіталася з вартаўніком Віцькам, не старым яшчэ і цалкам прыемным дзядзечкам, які сядзеў на сваім нязменным месцы за вахтавым сталом, у кепцы, што хавала раннюю лысіну, і ўвайшла ў танцзалу, якая мігацела рознакаляровымі агнямі, задрыгалася разам з усімі, пакуль на яе не звярнулі ўвагу. Яна лавіла на сабе здзіўленья позіркі, захопленыя, пагардлівыя, нават юрлівыя, стаўшы цэнтрам сусвету, але рабіла выгляд, што не заўважае іх, што ёй усё адно. Хоць адчуванне было неверагоднага задавальнення, паколькі прыцягвала кожнага, вырваўшыся, як з замкнёнага круга, са звычайнага і простага, усім зразумелага, ператварыўшыся ў загадку і таямніцу.

Паўловскай сярод танцуючых Даша не заўважала, колькі не шукала вачамі. Пэўна, яшчэ не прыйшла, але прыйсці абяцала. Нібы ў пацверджанне яе думак, Таня паўстала з ніадкуль, захоплена вылупіўшы вочы на сяброўку. Сама Паўлоўская арыгінальнасцю не ўразіла ды, у прынце, і не збіралася, як не збіралася і трэсціся пад незразумелыя для яе рытмы, абсалютна далёкія ад той музыкі, пад якую танчыла на занятках па танцах. Яна прыйшла падтрымаць сяброўку, да канца не даючы веры, што Даша адважыцца на падобнае. Але Даша апраўдала ўсе яе чаканні.

— Слухай, клёва! — пракрычала дзяўчына Дашы на вуха, маючы на ўвазе яе вонкавы выгляд. — Пойдзем

адгэтуль! — паклікала за сабой, паколькі не жадала псаваць уражанні дрэннай музыкай, якая ніяк не падыходзіла да новага іміджу сяброўкі. Гэта ж не «Токіа-гатэль» і не «Слот» — любімыя Дашыны гурты.

— Куды? — разгубілася Даша. У вобраз-то яна ўвайшла, але не ведала, што з ім рабіць пакуль што.

— Ubачыш, — цягнула за сабой Таня.

Дзяўчаты пакінулі, хутчэй за ўсё, без шкадавання танцпляцоўку з незразумелымі гукавывяржэннямі, названымі сучаснай музыкай, прашмыгнулі ў левае крыло і падняліся на другі паверх, дзе мясціліся прыёмная і паміж прыёмнай кабінеты метадыстаў. У адным з іх расслабляліся з дапамогай віна, піва і торціка з чыпсамі некалькі дзяўчат. Гэта былі танцоркі з калектыву, у якім займалася Таня, — Аляўціна Мароз, Юля Перасільд і Руслана Міхайлоўская. Даша іх ведала ў твар, але ніколі не мела асабістых зносін. Аля Мароз вучылася ў паралельным класе, дзве іншыя дзяўчынкі атрымлівалі адукацыю ў ліцэі, па сутнасці, той жа школе, назва толькі гучнейшая, што знаходзіўся ў новым раёне, недалёка ад ваенкамата і лякарні.

— Праходзь, — падпіхнула Паўлоўская Дашу, застылую ў праходзе. Дашу здзівіла, хоць і не моцна, свабоднае распіццё спіртнога. Ды яна і падумаць не магла, што дзяўчаты, якія займаюцца танцамі, здольныя так хвацка ўжываць алкаголь, а Аляўціна нават курыла, страсаючы попел доўгай цыгарэты ў аднаразовую пустую шкляначку.

— Не бянтэжся, — выдыхаючы дым колцамі, сказала Аля, звяртаючыся да Дашы. — Як бачыш, мы не анёлы. Зрэшты, як і ты. Смела, — звярнула ўвагу на прыкід госці. — Я думала, Танька гоніць. А ты насамрэч такая. Праходзь, не саромейся. Тут усе свае.

Даша нерашуча ўвайшла ў кабінет, села на прапанаванае Паўлоўскай крэсла, Таня прысуседзілася побач, каб Даша адчула, што прысутныя ёй не ворагі.

– Што піць будзеш? – спытала Аля.

– Не ведаю, – Даша паціснула плячамі. – Я яшчэ ніколі...

– Усё бывае калі-небудзь у першы раз, – вымавіла Руслана Міхайлоўская – высокая хударлявая бландзінка, разліваючы па шкляначках віно.

– Пі, – працягнула адну шкляначку Дашы Аля, – за смеласць.

Даша ўзяла шкляначку абяруч, зірнула ў вадкае яго змесціва і пачала піць хуткімі маленькімі глыткамі, не адрываючыся, пакуль не выпіла ўсё.

– Цыгарэтку? – прапанавала Аля.

Даша згодна кіўнула, зацягнулася няўмела, закашлялася.

– Пачакай, – спыніла сяброўку Таня, таму што Даша гатовая была заплакаць, ці то ад дыму, які патрапіў у лёгкія, ці то ад смеху дзяўчат, якіх расссмяшыла неспрактыкаванасць госці, – я пакажу. Глядзі, – узяла яна цыгарэту, – прамаўляеш «Ой, мама!» і адначасова ўдыхаеш. Спрабуй.

Даша зрабіла так, як паказала Таня. Вочы яе адразу павільгатнелі, падлога паплыла. Здавалася, яна знаходзілася на борце нейкай яхты, што калыхалася на хвалях. Стала добра і прыемна. Потым вочы раптам загарэліся, аднекуль з'явіліся бадзёрасць у прыскок з весялосцю, і Даша адчула, што ведае дзяўчынак з кабінета метадыстаў сто гадоў.

– Ну як? – Таня пацікавілася станам сяброўкі.

– Клёва! – паказала Даша вялікі палец, падняты ўгару, і зацягнулася яшчэ. – А што святкуем? – спытала.

– Нараджэнне новага чалавека, – адказала Юля Перасільд – пякучая brunетка з кароткай стрыжкай, неверагодна пластычная і абаяльная.

– А хто нарадзіўся? – не зразумела Даша.

– Ты, – прагучаў адказ.

– Ды ну вас, – засаромелася Даша. – Гоніце, пэўна.

— Хто гоніць? — запярэчыла Аля. — Гоніць дзед Андрэй сэм у Пацейках.

— Ну дзякуй тады, — не знайшла чаго адказаць іншага Даша. — А як вы тут... Дырэктрыса не заругае? — паказала рукой на стол з алкаголем.

— Не хвалявайся, — запэўніла Юля. — У нас усё чыкі-пукі.

— Калі дзяжурыць Мікалай Міхайлавіч, — сказала Руслана, — дырэктрыса спіць спакойна і ніколі яго не правярае.

— А хто такі Мікалай Міхайлавіч? — не зразумела Даша.

— О, Мікалай Міхайлавіч, — падміргнула гасці Юля, — гэта Мікалай Міхайлавіч. Адным словам, лапачка.

— Бусечка, — падтрымала Аля.

— Міравы чэл, — дапоўніла Руслана.

— Наш новы рэжысёр, — больш падрабязна растлумачыла Таня. — Малады, параўнальна, жудасна разумны, але афігенна абаяльны. І так нас разумее...

— Так разумее, — падтакнула Юля, — што дазваляе некаторыя непрадугледжаныя, несанкцыянаваныя...

— Язык не зламі, — перабіла сяброўку Руслана.

— Карацей, з ім можна ўсё, — паставіла кропку Аля, — і за ім, як за мурам. Ніколі не здасць і не зробіць балюча. Проста адвал башкі.

— А хіба яшчэ ёсць такія? — не паверыла Даша.

— Трапляюцца, як бачыш, — сказала Руслана.

— Павязе ж камусьці, — выказала здагадку Таня.

— Галоўнае, каб на сцэрву не нарваўся, — заўважыла Юля.

— Добра, давайце вып'ем, — прапанавала Аля. — Хто там за бармэна?.. За смелых і сапраўдных!

Дружна выпілі.

Даша раптам пачала задыхацца. Паветра бракавала катастрофічна. Ногі падкошваліся, як саламяныя. У вачах

пацямнела. Ярка ўспыхвала і згасала ў іх лямпачка. Шкляначка з віном выпала з рук, добра, што не на падлогу – не запырскала дыван, скрывавіла адно стол з некалькімі паперамі на ім. Ванітны камяк падпаўзаў да горла. Трэба было на вуліцу. Тэрмінова. Аднекуль узятліся сілы, і Даша рванула з месца, дапамагаючы рукамі, шукаючы апоры ў сценах, прэч з будынка. На лесвіцы ледзь не падвярнула нагу, няўдала спатыкнуўшыся. Скацілася б уніз кулём, калі б рукі не ўчапіліся за парэнчы. Змушаная колькі-секундная затрымка справакавала захраслы ў горле ком да дзеяння. Ён нястрымна падкочваў, жадаючы вызваліцца з вязніцы, як лава з кіпячага вулкана. Заціснуўшы рот далонню, Даша, пахістваючыся, на амаль нягнуткіх нагах, вырвалася з Дома культуры на паветра, як дым з пячной трубы, урэзалася галавой у живот стаяўшага на яе шляху Хвалея, які рашыў пакурыць пасля выпітых некалькіх вялікіх глыткоў піва, учапілася, як абцугамі, у яго рукі, каб не зваліцца. Тут жа яе вывярнула проста на ногі Хвалея, які абуў зусім новыя, ні разу не надзяваныя берцы.

– Белая! Тварына! – загарлапаніў Хвалея, як рэзаны, да слёз амаль ад крыўды за сябе. – Прыбярэце яе ад мяне! Ты чо тварыш, пудзіла?! – біў дзяўчынку па руках тыльнымі бакамі далоняў і па галаве, спрабуючы пазбавіцца павіслай на ім, як на слупе, аднакласніцы.

– Не чапай яе! – наляцела каршуном Паўлоўская, якая паспяшалася на дапамогу сяброўцы, але не дагнала своечасова.

Прысутныя пасталі колам, назіраючы за тым, што адбывалася, але не ўмешваючыся. Хтосьці зларадна пасмейваўся, хтосьці цікаўна ўзіраўся, хтосьці выкрыкваў пахабныя заўвагі.

– Адвалі ад мяне, тварына! – яшчэ раз стукнуў па галаве Хвалея Дашу, і тая адпусціла рукі, звалілася на карачкі, задыхаючыся ў ванітавых пазывах. – Заб'ю, суку! –

занёс нагу для ўдару ў живот.

ЭПІЗОД 4

Жаданне Хвалея паквітацца за сапсаванья абутак і ніжнія калашыны цалкам зразумела. Але нельга ж біць ляжачых, тым больш дзяўчынку, якая значна слабей, а ў дадзенай сітуацыі абсалютна бездапаможная. І, тым не менш, ніхто не спяшаўся Хвалея спыняць з мноства тых, што стоўпіліся вакол, акрамя Паўлоўскай, якую Хвалея адшпурнуў ад сябе, як кацяня.

— Мікалай Міхайлавіч! — завішчала Таня, не то ад болю, не то ад распачы.

І ён з'явіўся. Перахапіў занесеную нагу Хвалея, падсек апорную і, рвануўшы на сябе, адпусціў. Хвалея шмякнуўся мяккім месцам проста туды, куды вывярнула Дашу, нічога пры гэтым не расплюхаўшы.

— Бліна! — прароў, адмаўляючыся верыць у тое, што адбылося, Хвалея. А на вочы наварочваліся здрадлівыя слёзы. Тыя ж, хто стаіўшы дыханне яшчэ некалькі імгненняў таму хварэлі за яго, зараз над ім смяяліся.

— Разышліся ўсе! — скамандаваў Мікалай Міхайлавіч, як на пляцы. І яго паслухаліся. Хтосьці вярнуўся ў танцзалу, хтосьці адышоў дапіваць пакінутае ўбаку з кампаніяй, хтосьці закурваў, павярнуўшыся спінай, некаторыя, разбіўшыся на пары, сыходзілі абменьвацца пацалункамі.

Мікалай Міхайлавіч дапамог Дашы падняцца, потым узяў на рукі, як дзіця.

— Вешайся, сука! — стрэліў пагрозай яму ў спіну Хвалея. Ён стаяў, выціраючы курткай мокрае на сабе.

— Прабачце, вы штосьці казалі? — азірнуўся Мікалай Міхайлавіч — высокі, шыракаплечы, крэпкі, коратка, павайскаваму стрыжаны малады чалавек гадоў дваццаці пяці-трыццаці, — ветліва ўсміхаючыся. Аднлі правае вока яго

нервова торгалася, ды невялікі шнар пад ім у выглядзе галачкі, хутчэй за ўсё ад нажа, набрыняў.

— Нічо, — буркнуў Хвалеі, працягваючы абцірацца.

Мікалай Міхайлавіч, асцярожна ўтрымліваючы на руках Дашу, хутка панёс яе ў прыбіральню, Таня патэпала следам.

— Мікалай Міхайлавіч, — казалася яна па дарозе, апраўдваючыся, — гэта я вінаватая ва ўсім. Але хто ж ведаў, што так выйдзе? Мы не думалі, што на яе так падзейнічае...

— Індэк таксама думаў, — адгукнуўся Мікалай Міхайлавіч. — Каб я яшчэ раз звязаўся з вамі...

— Больш такога не паўторыцца, — абяцала Таня.

— Што, больш ёй наліваць не будзеце? — з'едліва сказаў Мікалай Міхайлавіч. — Ці ў сяброўстве адмовіце, як не прайшоўшай кастынг?

— Мікалай Міхайлавіч, што вы такое кажаце? — не зразумела Таня.

— Слухай мяне сюды, — рэзка спыніўся Мікалай Міхайлавіч, абярнуўшыся да дзяўчыны, — калі хоць адна душа даведаецца пра сённяшні інцыдэнт тут ці ў школе, на мяне больш можаце не разлічваць. Прыкрываць вас я не стану, можаш не сумнявацца...

— Ды ніхто не даведаецца! — абурана ўсклікнула тая. — Хвалеі заткнецца і затаіцца, выношваючы план помсты. Не ў яго інтарэсах раздзімаць з мухі слана. Усе нашы будучы маўчаць, ды і стукачам нашай школы ніколі не славілася. А ў метадычным мы ўсё прыбярэм, не хвалюйцеся.

— Глядзі мне, — зноў закрочыў Мікалай Міхайлавіч. Таня ледзь паспявала за ім.

Расчыніўшы дзверы ў жаночую прыбіральню, Мікалай Міхайлавіч адразу ж прагнаў некалькіх дзяўчынак з раёна, што прыладкаваліся з півам на шырокім падаконніку абмяркоўваць нейкага крутога чэла, які разабраўся на мінулых выхадных у данс-клубе «Пацейкі» з дзясяткам адмарожаных мясцовых крутаўлакаў. Ня хочучы, яны

саступілі памяшканне у поўнае валоданне Мікалая Міхайлавіча, недвухсэнсоўна падміргнуўшы сыходзячы.

Мікалай Міхайлавіч уключыў халодную ваду ў кране, паставіў Дашу на ногі, нахіліўшы яе да ракавіны.

— Давай дапамагай сяброўцы! — загадаў Паўлоўскай памыць твар дзяўчыны, сам утрымліваў яе раўнавагу.

Даша штосьці прамукала невыразнае, калі халодная вада кранулася яе вуснаў і шчок, паспрабавала супрацівіцца.

— Даша, супакойся, — ласкава прашаптала Таня, — усё добра.

Дзяўчыну зноў скруціла, яна пачала задыхацца, выдаючы гучныя ванітныя гукі, але ванітаваць больш не было чым. Яна выплёўвала страўнікавы сок.

— Дай ёй вады! — загадаў Мікалай Міхайлавіч Тані.

Тая паслухмяна набрала вады ў шклянку. Мікалай Міхайлавіч узяў шклянку, паднёс да Дашыных вуснаў.

— Пі! — строга прамовіў.

Даша замахала рукамі, затупала ножкамі.

— Не хачу! — прадраціліся словы вонкі, як нованароджаныя. — Вельмі дрэнна, — перайшла на паўшэпт і абмякла, ногі падкасіліся.

— Яна чо, таго? — спалохалася Таня.

— Не, вырубілася, — адказаў Мікалай Міхайлавіч. — Зараз спаць будзе. Крызіс мінуў.

— А чо з ёй было?

— Не піла яна, мабыць, ніколі. А вы яе, мяркуючы па ўсім, не саромеючыся, спансавалі. Атручванне ў яе алкагольнае ці алергія на спіртное.

— І чо цяпер?

— Чо-чо? — перадражніў Таню Мікалай Міхайлавіч. — Калі размаўляць навучыцеся? Спаць будзе. Толькі яе дамоў трэба неяк...

— Я зараз патэлефаную, — дастала Таня мабільны, набрала нумар Дашынай сястры. Доўгія гудкі. Яшчэ раз

набрала. Тое ж самае. Трэці раз набрала. Не адказвае.

— Добра, паказвай дарогу, — узяў Дашу на рукі Мікалай Міхайлавіч, накіраваўся прэч з прыбіральні.

Вартаўніку ён сказаў, што хутка вернецца, ды і недалёка было ісці. Нейкіх паўтары сотні метраў.

Мікалай Міхайлавіч прыкрыў Дашу сваёй курткай ад дажджу, які, хоць і прыцішэў, але не спыніўся, на галаву сабе нацягнуў бейсболку. Таня ішла побач пад парасонікам.

Дзверы кватэры адчыніў Дашын тата. Мама з'ехала напярэдадні з сяброўкамі і знаёмымі, усяго каля дзесяці чалавек, на мінібусе ва Украіну за шмоткамі, там танней, чым у нас.

— Добры вечар, Сяргей Мікалаевіч, — прывіталася Таня.

— Прывітанне, — здзіўлена ўтаропіўся на нечаканых гасцей сярэдніх гадоў высокі мужык у белай футболцы і ў спартовых портках з лампасамі.

— Дазволіце? — ветліва папрасіў Мікалай Міхайлавіч прапусціць яго ў кватэру. Дашын тата збочыў.

— Налева адразу, — падказала Таня дарогу Мікалаю Міхайлавічу.

Яны разам увайшлі ў пакой. Таня разаслала пасцель, Мікалай Міхайлавіч паклаў Дашу, разуў яе і сцягнуў з яе «пачку». Потым укрыў коўдрай.

— Наўродзе ўсё, — сам сабе сказаў.

— Што, уласна... — дрэнна цяміў Дашын тата.

— Усё ў парадку, — усміхнуўся яму Мікалай Міхайлавіч.

— Проста заснула ваша дачка. Будзіць было нязручна. Так што і вы не турбуйце яе, калі ласка. Ну, усяго добрага!

— Да пабачэння, Сяргей Мікалаевіч, — развіталася і Таня, спяшаючыся за Мікалаем Міхайлавічам.

— Да пабачэння, — прамовіў услед Дашын тата, паціскаючы плячыма.

Выйшаўшы з пад'езда, Мікалай Міхайлавіч спыніўся,

памацаў па кішэнях, дастаў цыгарэту, закурыў.

– Далёка не хавайце! – адважнай хадой прадэфіляваў Хвалей, падыходзячы блізка да Мікалая Міхайлавіча і дзяўчыны. А непадалёк паўколам пасталі сямёра дзецюкоў, значна старэйшых за Хвалей, з яго двара.

– Курыць шкодна, – заўважыў Мікалай Міхайлавіч.

– Шкодна не курыць, – парыраваў Хвалей.

– Яно і відаць, – усміхнуўся Мікалай Міхайлавіч.

– Хвалей, ты чо? Ачмурэў? – Гэта Таня.

– Зачыніся, аўца! – прамовіў Хвалей.

– Вырадак! – выдала Таня, прадбачліва схаваўшыся за спіну Мікалая Міхайлавіча.

– Выбачся! – ветліва папрасіў Мікалай Міхайлавіч Хвалей.

– Чуеш, дзядзька, – падышлі астатнія, але казаў адзін. У святле вулічнага ліхтара Мікалай Міхайлавіч добра разгледзеў фізіяномію уркі, які, відавочна, нядаўна вызваліўся. – Не табе вучыць манерам нашых хлапцоў.

– А ці табе? – усміхаўся Мікалай Міхайлавіч.

– А чо, я за настаўніка не сыду? – заіржаў урка, і ўсе заіржалі.

Мікалай Міхайлавіч не стаў чакаць, пакуль на яго нападуць. Ён ударыў першым. Закон нечаканасці заўсёды спрацоўвае. Хвалей атрымаў не балюча, але непрыемна. Астатнія разляталіся ад шалёных, хуткіх і дакладных кулакоў Мікалая Міхайлавіча, як кеглі. Адзін урка ўварнуўся. Ножыкам стаў палохаць.

– Паслухай, шаноўны, – сказаў яму Мікалай Міхайлавіч, – я не хачу цябе калечыць. Давай разыдземся мірам. Твой хлапец сам вінаваты, біў па галаве дзяўчынку, хацеў стукнуць нагой у живот. Правільна гэта, па-твойму?

– Не, – скрыгочучы зубамі, падумаўшы, адказаў урка.

– Ну так мы пойдзем? – узяў за руку Мікалай Міхайлавіч Таню, якая з жахам і захапленнем назірала за

ўсім, забыўшыся нават парасонік адкрыць.

— Валі, — гэтак жа працадзіў урка, сплюнуўшы пад ногі.

Мікалай Міхайлавіч, упэўнена чаканячы крок, накіраваўся да Дома культуры.

— Ваша куртка, Мікалай Міхайлавіч, — працягнула яму дзяўчына куртку, пра якую ён забыўся, і забыўся б яе ў Белых дома, калі б не Таня.

А дыскатэка заканчвалася, заставалася зусім крыху — і аб'являць апошняю павольную кампазіцыю.

Таня забегла на другі паверх, дзе яе сяброўкі ўжо ўсё дапілі і даелі і прымаліся за ўборку.

— Ну чо там Белая? — пацікавілася Аля.

— Абрыгалася ўся, — сумна адказала Таня. — Мы яе з Мікалаем Міхайлавічам дадому праводзілі. — А потым вочы Таніны ўспыхнулі, як зоркі. — Але вы б бачылі, як Мікалай Міхайлавіч махаецца!..

— А што здарылася? — былі заінтрыгаваны дзяўчаты.

Не прапускаючы ніводнай дэталі, часам выдумляючы, Таня распавяла пра сутычку, а слухачкі слухалі яе, як вучні на цікавым для іх уроку, перапытваючы, дзе незразумела.

ЭПІЗОД 5

Даша праспала ўсю ноч і паўдня, раз-пораз выгукваючы нешта ў сне. Магчыма, змянялася як чалавек. Так бывае, засынае адзін чалавек, а прачынаецца зусім іншы. Абсалютна непазнавальны, хоць з ранейшым тварам, з ранейшымі рукамі і нагамі. Хто ведае, што ёй снілася? Але напалохала Даша сваю сястру рэальна. Тая амаль не спала, праседзела ўсю ноч каля Дашынага ложка ў крэсле. Паўлоўская ўсё ж датэлефанавалася, распавяла сцісла пра Дашу. Спачатку Вера Белая не надала ўвагі. З кім не здараецца напіцца? Яна сама выдатна памятала свой першы

досвед сустрэчы з алкаголем, які скончыўся абдымашкамі з унітазам, думала ніколі больш нават не прыгубіць спіртнога. Але ўсё неяк хутка прайшло, не пакінуўшы ніякага следу, проста не напівалася больш моцна. У «общажным» жыцці без застоляў ніяк, ды і з хлопцамі па «трэзвяку» праблематычна штосьці замуціць. Таму Вера, вярнуўшыся дамоў і пераканаўшыся, што Дашка спіць, таксама лягла. Забралася на верхнюю паліцу і салодка заснула ў абдымках адчуванняў, атрыманых у машыне з Цімурам. А Дашка сярод ночы як загарлапаніць штосьці з вакальнай жаночай партыі гурта «Слот»! Вера ледзь лоб не пабіла аб столь, вырываючыся ад сну. Спусцілася, паглядзела на Дашку. Наўродзе звычайна ўсё. Сапе ў глыбокім сне, лежучы правай шчакой на падушцы. Схадзіла на кухню, папіла вадзічкі, праверыла, як татка. Таго не было. Успомніла, яму ж у начную. Ён вартаваў на масласырзаводе. Вярнулася ў пакой. Толькі хацела забрацца ў сваю пасцель, як Дашка зноў загарлапаніла штосьці з «Слота», перавярнуўшыся на спіну і размахваючы рукамі, нібы ў трызненні. Сяк-так супакоіўшы сястрычку, змочваючы ёй скроні халоднай вадой, Вера вырашыла, што лепш панаглядаць, а то яшчэ разаб'ецца Дашка аб верхні ложка у незразумелым прыступе. Так і прасядзела ноч да раніцы, як сядзелка ля цяжкахворага.

Потым прыйшоў бацька. Вера прыгатавала яму яечню.

— Што з Дашай? — спытаў ён у старэйшай дачкі.

— А што? — хаваючы вочы, адчуваючы віну за Дашкін стан, адгукнулася Вера.

— Яе прынёс нейкі мужык на руках у суправаджэнні Тані Паўлоўскай, — адказаў Сяргей Мікалаевіч, сядваючы за стол.

— Я ведаю, мне Таня тэлефанавала, — сказала Вера.

— Напілася, ці што? — здагадаўся Сяргей Мікалаевіч.

— Ды не, тата, пэўна, дрэнна стала, — павярнуўшыся

спінай і робячы выгляд, што мые патэльнію ў ракавіне, адказала Вера.

— Дапусцім, — зрабіў выгляд, што паверыў, Сяргей Мікалаевіч. — А з вонкавым абліччам яе што? — спытаў.

— А што? — Вера зрабіла выгляд, што не зразумела.

— Ты мне не штокай, — жаваў Сяргей Мікалаевіч, — я пытанне задаў.

— Тат, у нас, у дзяўчынак, — паспрабавала растлумачыць дачка, — зусім іншае паняцце пра ўласную прыгажосць, чым у вас, мужчын. Даша эксперэментуе. У яе ўзросце гэта нармальна.

— І ванітаваць ва ўсіх навідавоку — таксама нармальна? — з'яйднічаў Сяргей Мікалаевіч. — Вушы вянуць, як пра вас мне пачынаюць вымаўляць. Не ведаеш, куды ад сораму дзецца.

— А ты пабольш слухай, — заявіла Вера.

— Добра, — даядаючы, прамовіў Сяргей Мікалаевіч, — вернецца маці, разбярэцца з Дашкай. З табой ужо бескарысна. Я спаць.

І так заўсёды. Бацька ніколі не ўнікаў і не спрабаваў углыбіцца ў праблемы ўласных дзяцей. Імі займалася мама. Ён наогул быў шчаслівы, калі яго ніхто не чапаў і не турбаваў, уткнуўшыся ў тэлевізар, гледзячы свае ненаглядныя дыскі. Жыццё на экране, па сутнасці, чужое жыццё, хвалявала яго больш, чым сям'я. Для прыстойнасці скажа пару павучальных слоў, пачуўшы на вуліцы ці на працы што-небудзь пра дочак, і ўсё. Эгаіст, адным словам. Навошта тады жаніцца было, дзяцей заводзіць? Ім жа, апроч матэрыяльнай дапамогі, патрэбна і маральная падтрымка самых блізкіх людзей. А так атрымлівалася, што татка проста адкушліваўся грашыма, абы яго пакінулі ў спакоі. Правільна, дзеці выраслі амаль, самі ўжо сталыя, але падтрымка і разуменне бацькоў неабходны па-любому. Ды ну яго, гарбатага магіла выправіць. Пайшоў спаць, хай спіць.

Менш лаянкі будзе, калі Дашка ўстане. Дашка любіла лаяцца з бацькам, каб разварушыць яго неяк, часам у яе атрымлівалася, ён становіўся радасным, хадзіў з ёй куды-небудзь, песціў, ганарыўся статусам бацькі, але часцей замыкаўся ад усіх, як у камеру, нікога ні бачыць, ні чуць не жадаў. З мамай усё часцей сварыўся. Без нагоды. Проста так. Яны нават спаць разам перасталі. Татка зараз пад тэлевізарам абярложыўся.

— Вера! — пачула раптам Вера Дашкін голас. — Вер!..

Старэйшая сястра паспяшалася да малодшай.

Даша пачувалася пагана, але цярпіма, толькі ў горле перасохла і па-вар'яцку хацелася піць. Вера наліла ёй расолу. Даша выпіла поўную шклянку цалкам.

— Дзякуй, — аддала пустую.

— Ты як? — пацікавілася Вера, ветла ўсміхаючыся.

— Жэсць, — вымучана ўсміхнулася Даша ў адказ.

— Чаго напілася так?

— Ды сама не ведаю. Але так добра спачатку было. А потым так дрэнна...

— Гэта непазбежна ў неабмежаваным ужыванні, — вучыла старэйшая сястра.

— І чо зараз рабіць? — пытала Даша рады.

— Ну, калі сорамна за ўчорашняе, — прамовіла Вера, — значыць, «свята» атрымалася. Ты хоць памятаеш, што нарабіла?

— Месцамі, — адказала Даша.

— Спытаеш у Тані Паўлоўскай, — падказала Вера, — яна ў падрабязнасцях распавядзе.

— Ды ўжо ж, — уздыхнула Даша. — А ты як пагуляла? — спытала.

— Афігенна! — зарумянілася Вера.

— Добра табе.

— Не зайздросць. Не за гарамі і да цябе гэта прыйдзе.

— Хутчэй бы.